

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

«Затверджено»

Вченою Радою

Факультету образотворчого
мистецтва і дизайну

Протокол № 11 від «21» 11 2023 р.

Голова Вченої ради Остап КОВАЛЬЧУК

ВИМОГИ
ДО ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 022 «Дизайн»

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 022.00.01 «Графічний дизайн»

Київ – 2023

Вимоги до виконання кваліфікаційної роботи здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою 022.00.01 «Графічний дизайн» освітнього рівня першого (бакалаврського)

Вимоги розглянуто і рекомендовано для затвердження на засіданні кафедри дизайну

Протокол від «26» жовтня 2023 року № 8

Завідувач кафедри
дизайну

Юлія РОМАНЕНКОВА

Гарант освітньо-професійної програми

Олег КАРДАШ

Вимоги затверджено на засіданні Вченої Факультету образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від «21» листопада 2023 року № 11

Вчений секретар

Ольга КОНОВАЛОВА

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

- 1.1. Характеристика, мета і завдання кваліфікаційної роботи
- 1.2. Основні етапи підготовки та виконання кваліфікаційної роботи

II. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ТЕКСТОВОЇ ЧАСТИНИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ .....

- 2.1. Керівництво кваліфікаційною роботою.....
- 2.2. Структура та порядок оформлення теоретичної частини кваліфікаційної роботи.....

III. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТВОРЧОЇ ЧАСТИНИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....

IV. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ .....

- 4.1. Допуск до захисту. Письмовий відгук наукового консультанта, куратора дизайн-проекту, зовнішня рецензія.....
- 4.2. Рекомендації до підготовки презентації захисту кваліфікаційної роботи.....
- 4.3. Захист кваліфікаційної роботи.....

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ .....

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ .....

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

1.1. Характеристика, мета і завдання кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота є заключним етапом процесу підготовки здобувачів освітнього рівня першого (бакалаврського) за освітньо-професійною програмою 022.00.01 «Графічний дизайн». Відповідно до освітньої програми, кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми в сфері дизайну, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов, із застосуванням певних теорій та методів дизайну і складається з дизайн-проекту та його теоретичного обґрунтування. Виконання дизайн-проекту демонструє вміння здобувача творчо трансформувати набутий досвід на базі засвоєних впродовж навчання знань, вмінь та навичок. Текстова частина розкриває теоретичні засади актуальних питань розвитку дизайну.

Мета кваліфікаційної роботи – виявити рівень професійної підготовки здобувача до комплексного вирішення дизайнерських задач, а саме:

- набуття досвіду обробки, аналізу і систематизації результатів теоретичних досліджень, отримання навичок практичного застосування цих знань при вирішенні конкретних практичних, технічних, виробничих та економічних завдань;
- розвиток вміння ведення самостійної проєктно-технологічної дизайнерської роботи;
- набуття досвіду презентації та публічного захисту результатів своєї проєктної діяльності.

Завдання кваліфікаційної роботи:

- систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних творчих, виробничих, технічних, економічних та інших завдань;

- розвиток навичок самостійної роботи, оволодіння методикою дослідження та експериментального проектування, пов'язаних із темою роботи;
- перевірка рівня сформованості компетентностей та результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою 022.00.01 «Графічний дизайн».

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 2	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 4	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК 8	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 9	Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК 1	Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну.
СК 5	Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності.
СК 11	Здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, володіти підприємницькими навичками для провадження дизайндіяльності.
Результати навчання	
РН 1	Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.

PH 2	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.
PH 3	Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проєкту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень.
PH 4	Визначати мету, завдання та етапи проєктування.
PH 6	Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.
PH 7	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проєктних вирішень.
PH 8	Оцінювати об'єкт проєктування, технологічні процеси в контексті проєктного завдання, формувати художньо-проєктну концепцію.
PH 9	Створювати об'єкти дизайну засобами проєктно-графічного моделювання.
PH 10	Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі.
PH 11	Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.
PH 12	Дотримуватися стандартів проєктування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності.
PH 13	Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.
PH 19	Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці, проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.

1.2. Основні етапи підготовки та виконання кваліфікаційної роботи

Підготовка і захист кваліфікаційної роботи з дизайну проводиться у декілька етапів:

- формулювання та затвердження теми;
- обрання загального концептуального рішення творчої частини проєкту;
- формування структури (плану) теоретичного обґрунтування роботи, пошук джерел та їх первинний аналіз;
- підготовка творчої частини кваліфікаційної роботи;
- підготовка текстової частини кваліфікаційної роботи (теоретичного обґрунтування);
- підготовка проєкту до захисту: оформлення текстової частини відповідно до вимог, підготовка супровідної документації (відгук консультанта та куратор дизайн-проєкту, зовнішня рецензія, довідка про відсутність плагіату);
- підготовка планшетів для публічного захисту;
- попередній захист на засіданні кафедри (отримання допуску до публічного захисту);
- захист кваліфікаційної роботи в ЕК.

Першим етапом підготовки кваліфікаційної роботи є обрання теми. Тема обирається здобувачем вищої освіти самостійно, затверджується випусковою кафедрою дизайну та Вченою радою Факультету образотворчого мистецтва і дизайну. Для здобувачів, які потребують допомоги в обранні теми, кафедра надає перелік тем, із яких вони можуть обрати варіанти.

Теми кваліфікаційних робіт повинні відображати основні напрями наукових досліджень кафедри дизайну, актуальну проблематику галузі, потреби конкретних підприємств, організацій, дизайн-студій чи загальні проблеми, що стосуються середовища життєдіяльності людини, його предметного наповнення, а також створення інформаційного середовища на основі використання дизайн-методів.

У виборі теми кваліфікаційної роботи здобувачу може допомогти ознайомлення з виконаними на кафедрі працями, а також новітніми результатами досліджень у суміжних галузях знань. Підбір і вивчення джерел із теми дослідження має здійснюватися відповідно до загальних вимог щодо пошуку інформації в процесі наукової роботи з урахуванням специфіки дизайну.

Перелік тем та кандидатур керівників обговорюється та оприлюднюється на засіданні кафедри. Кафедра має ознайомити здобувачів з переліком тем кваліфікаційних робіт із зазначенням відповідних керівників. За поданням завідувачів випускових кафедр декан Факультету образотворчого мистецтва і дизайну готує розпорядження про закріплення тем і призначення наукових керівників кваліфікаційних робіт здобувачів. Затверджені теми кваліфікаційних робіт та перелік керівників оприлюднюється на сайті Факультету образотворчого мистецтва і дизайну на сторінці кафедри дизайну, як правило, у грудні. Також теми кваліфікаційних робіт та список керівників розміщуються на сайті кафедри дизайну.

Керівниками кваліфікаційних робіт призначаються науково-педагогічні працівники кафедри дизайну. Теоретичною частиною роботи керує науковий консультант, творчою частиною дизайн-проекту керує куратор дизайн-проекту. Науковий консультант теоретичного обґрунтування дизайн-проекту обов'язково повинен мати науковий ступінь та/або вчене звання, що дозволяє призначати куратором дизайн-проекту практикуючого фахівця у галузі дизайну без наукового ступеня.

Завершена та затверджена науковим консультантом текстова частина кваліфікаційної роботи підлягає обов'язковому проходженню процедури перевірки на неправомірні запозичення із подальшим отриманням відповідної довідки про відсутність/наявність академічного плагіату в роботі. Вносити будь-які зміни або виправлення до тексту кваліфікаційної роботи після отримання зазначеної довідки забороняється.

Структура і обсяг випускної кваліфікаційної роботи регламентується цими вимогами. Виконання кваліфікаційної роботи відбувається з поетапним

щомісячним контролем за ходом роботи. Контроль проводиться на поточних переглядах у присутності всіх здобувачів та НПП кафедри.

Графіком виконання кваліфікаційної роботи визначаються такі етапи:

- обрання теми, призначення наукового консультанта та куратора дизайн-проєкту;
- накопичення та обробка матеріалу;
- розробка концептуального вирішення теми;
- робота над розділами текстової частини проєкту;
- робота над графічною частиною проєкту;
- формування експозиційних планшетів;
- комплексне завершення роботи, подача її на попередній захист на засіданні кафедри дизайну.

На попередній захист здобувач допускається у випадку, якщо виконано не менш, ніж 80% роботи. Передзахист проводиться за місяць до визначеної дати захисту. Кваліфікаційні роботи є власністю Університету, зберігаються на кафедрі дизайну та можуть використовуватися в освітньому процесі. Електронні варіанти робіт мають бути розміщені на сторінці кафедри.

II. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ТЕКСТОВОЇ ЧАСТИНИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Керівництво кваліфікаційною роботою

Керівниками кваліфікаційних робіт призначаються науково-педагогічні працівники кафедри дизайну. Їхні прізвища, посада, наукові ступені та вчені звання виносяться на титульну сторінку теоретичного обґрунтування та на головний експозиційний планшет, розташовуються за прізвищем здобувача.

Науковий консультант здійснює контроль за дотриманням графіку виконання кваліфікаційної роботи. У разі суттєвих порушень, що можуть призвести до недотримання здобувачем встановлених термінів подання

кваліфікаційної роботи до Екзаменаційної комісії (далі – ЕК), науковий консультант чи куратор дизайн-проєкту невідкладно інформує завідувача кафедри з метою прийняття відповідних рішень, зокрема про недопущення здобувача до захисту.

Науковий консультант здійснює контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем при теоретичній частині роботи та створенні дизайн-проєкту відповідно до «Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів освіти Університету» (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/nakaz_39_24.01.2020.pdf).

Завершений та погоджений із науковим консультантом текст кваліфікаційної роботи підлягає обов'язковому проходженню процедури перевірки на плагіат із подальшим отриманням відповідної довідки про відсутність/наявність академічного плагіату. Вносити будь-які зміни або виправлення до тексту кваліфікаційної роботи після отримання зазначеної довідки забороняється.

Науковий консультант надає постійну допомогу здобувачу на всіх етапах підготовки кваліфікаційної роботи: розробкою її концепції та структури; дає рекомендації щодо добору джерел та обробки матеріалу; контролює хід її виконання, перевіряє форму і зміст роботи; готує письмовий відгук. Він також контролює підготовку до захисту роботи на засіданні ЕК, забезпечує наявність рецензії на роботу.

Куратор дизайн-проєкту здійснює керівництво творчою частиною роботи, забезпечує допомогу з матеріалами, від стадії вирішення загальної концепції до експонування планшетів.

2.2. Структура та порядок оформлення теоретичної частини кваліфікаційної роботи

Структура теоретичного обґрунтування повинна повністю розкривати усі дизайн-вирішення проєкту, відображені у графічній частині, та визначати його техніко-економічні показники.

Кваліфікаційна робота має таку структуру:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- розділи і підрозділи основної частини;
- висновки до розділів;
- висновки;
- додатки: список використаних джерел; ілюстрації.

Стартовим етапом у підготовці текстової частини кваліфікаційної роботи є створення здобувачем її плану. Він складається після попереднього вивчення основних джерел, літератури та осмислення матеріалу. Цей план, який здобувач узгодив із науковим консультантом, має репрезентувати комплексний, системний підхід до розв'язання базової проблеми, розкривати сутність обраної теми, її головний зміст. Назви розділів кваліфікаційної роботи не повинні дублювати назву самої роботи.

Текстова частина кваліфікаційної роботи складається із вступу, 2-х розділів, додатків, що включає список використаних джерел та ілюстративну частину. Викладення матеріалу має бути логічним, всі структурні елементи праці (вступ, розділи і підрозділи, висновки) – взаємопов'язаними. Робота повинна містити в собі ідеї, узагальнення і висновки, спрямовані на розв'язання основної проблеми, що й виносяться у графічну частину кваліфікаційної роботи.

Вступ. Приблизний обсяг становить 2–4 сторінки. Вступ повинен розкривати актуальність теми (сутність і стан існуючої проблеми, заявленої в назві роботи), огляд джерел, мету кваліфікаційної роботи, завдання до кваліфікаційної роботи (послідовне вирішення аналітичних та проєктних питань), об'єкт та предмет дослідження, теоретичне та практичне значення, методи дослідження. Актуальність теми дослідження зазвичай обґрунтовується за двома напрямками. Так, аналіз ситуації в галузі дослідження на базі літературних джерел та науково-дослідних робіт дозволяє зробити висновок про недостатню вивченості низки питань, а своєчасне виконання досліджень дозволить ліквідувати ці прогалини. Або виконані здобувачем наукові дослідження дозволять вирішити потрібне практичне завдання на базі отриманих у роботі нових даних, огляду джерел, висвітлює особливості джерельної бази, застосовані методику і методологію. Тут автор має показати обізнаність із використаними джерелами і вміння працювати з ними. Слід репрезентувати узагальнений аналіз змісту джерел, дотичних до теми кваліфікаційної роботи, показати, наскільки повно її було розкрито (розтлумачено) в літературі, дати оцінку питань, що мають істотне значення для здійснення наукового дослідження, проаналізувати різні погляди на проблему й висловити власне її розуміння.

Ступінь наукової опрацьованості теми є коротким переліком прогалин у досліджуваній галузі, потреба поповнення яких і визначає коло завдань досліджень претендента. Ступінь наукової опрацьованості теми відображається перерахуванням авторів, які мали відношення до досліджуваного здобувачем питання, короткою характеристикою розглянутих ними питань, а також зазначенням питань, що на думку претендента необхідно дослідити.

Такий аналіз не повинен бути перевантажений цитатами. Кваліфікаційна робота має бути аналітичною, творчою, містити певні узагальнення й самостійні висновки. Мета і завдання дослідження визначають напрями, якими претендент розкриває тему роботи.

Мета дослідження, поставлена в роботі, це те, чого прагне здобувач у своїх наукових дослідженнях, тобто кінцевий результат роботи. Мета роботи зазвичай

співзвучна назві теми дослідження. Метою роботи може бути опис явища, вивчення його характеристик, виявлення закономірностей тощо. Формулювання мети досліджень зазвичай починається з преамбули: «розробити...», «встановити...», «обґрунтувати...», «виявити...» тощо.

Після формулювання мети формуються завдання дослідження. Завдання дослідження визначають основні етапи дослідження задля досягнення поставленої мети. При формулюванні завдань дослідження необхідно враховувати, що опис розв'язання цих завдань складе зміст розділів та підрозділів роботи, назви яких співзвучно поставленим завданням

У рамках дослідження автор має обрати конкретний об'єкт дослідження та сформулювати предмет дослідження. Під об'єктом дослідження розуміється те явище (процес), яке створює досліджувану автором проблемну ситуацію та існує незалежно від дослідника.

Основною відмінністю предмета дослідження від об'єкта досліджень є те, що предмет дослідження є частиною об'єкта. Тобто під предметом дослідження розуміються значущі з теоретичної чи практичної погляду властивості, особливості чи боку об'єкта.

Практична значимість (цінність) результатів є обов'язковим елементом. У ньому відображається застосування результатів дослідження на практиці: наводяться ознаки практичного використання отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. У двох-трьох пропозиціях описується використання або рекомендації щодо практичного використання результатів дослідження. До результатів практичного використання в галузі гуманітарних наук належать нові методи, способи, методика, які використані або можуть бути використані у відповідній галузі, із зазначенням ступеня готовності до використання чи масштабів використання.

Розділи мають містити посилання на джерела та на ілюстрації, розміщені у додатках, з урахуванням його змісту та структури. Розділи завершуються висновками.

У *першому розділі* має бути розроблений категоріально-термінологічний апарат, наведена, проаналізована типологія досліджуваних об'єктів дизайн-розробки, відбувається постановка проблеми, визначаються та обґрунтовуються відповідні групи споживачів, робиться професійний аналіз передпроектної ситуації, тенденцій формотворення, графічного вирішення, функціональної спрямованості, конструктивно-технологічних вирішень.

У *другому розділі* на основі теоретичних положень першого розділу робиться, загальна характеристика історико-культурного тла аналізованого феномену, його генеза, підґрунтя компаративний аналіз аналогів та прототипів. Слід уникати як великої кількості цитат, так і непідтверджених відповідними посиланнями на джерела тез, думок, ідей. У розділі міститься формулювання концепції – ідеї авторського дизайн-проекту, складові проектної розробки об'єкта за темою, яка включає такі аспекти: образ, соціально-культурну функцію, композиційно-пластичне та графічне вирішення, технологічність форми, екологічну безпечність тощо. Крім того, в розділі здійснюється розробка дизайн-пропозицій щодо варіантів вирішення, аргументуються, розкриваються професійні шляхи та демонструється виконання остаточних дизайн-вирішень за визначеними моделями об'єкта проектування у вигляді тексту.

Кожен розділ має поділятися на підрозділи, від двох до чотирьох. Розділи та підрозділи мають власні назви, кожна з яких віддзеркалює проблематику відповідної частини тексту.

Висновки – це підсумки виконаної роботи. Обсяг становить 2–3 сторінки. Висновки є безпосереднім продовженням міркувань автора щодо результатів, до яких він дійшов у процесі виконання кваліфікаційної роботи, і через те в них конкретно, за пунктами, подається узагальнення проектного рішення, професійне осмислення вирішеної проблем. У стислому вигляді необхідно показати відмінність авторських вирішень від існуючих, у контексті

соціально-культурної проблематики, що може стати змістом частини доповіді на захисті. Наприкінці автор зазначає перспективи подальшого дослідження проблеми, вказує на сфери можливого використання результатів дослідження.

Висновки кваліфікаційної роботи краще починати з дієслів минулого часу: *досліджено, проаналізовано, вивчено, розкрито, подано, репрезентовано, уточнено, зібрано, описано, показано, охарактеризовано, виявлено, доведено, систематизовано, окреслено, розроблено, створено* тощо.

Список використаних джерел наводиться після висновків, позиції зазначаються в алфавітному порядку. Він повинен містити джерела (видання за фахом, навчальні посібники, монографії, журнальні статті, каталоги, нормативні чи технічні документи, Інтернет-джерела тощо), які автор використав при підготовці кваліфікаційної роботи і на які є посилання в тексті роботи, а також джерела, що мають загальнотеоретичне й загальнометодологічне значення для розроблення теми. Усі джерела подаються виключно мовою оригіналу, без перекладу. Не припускається використання російських та російськомовних джерел. Усі джерела, незалежно від типу, подаються цілісним списком, з наскрізною нумерацією, спочатку кириличні джерела, потім – іншомовні.

Усі структурні елементи роботи даються з нової сторінки.

Додатки є важливим допоміжним матеріалом, необхідним для повноти розкриття проєкту, містять зокрема зображення аналогів та прототипів, ескізні начерки, етапні клаузурні проробки, ілюстративний матеріал дизайн-пропозиції і дизайнерське вирішення експозиційних матеріалів на планшетах (із загальним виглядом кожного графічного презентаційного планшета окремо та за наявності фотографій макета). Додатки повинні мати текстові пояснення під ілюстраціями.

Відгук на кваліфікаційну роботу дається науковим консультантом та куратором дизайн-проєкту.

Рецензія на кваліфікаційну роботу має бути зовнішньою, дається фахівцем з дизайну, що не є співробітником університету та має науковий ступінь, вчене або почесне звання.

Параметри оформлення тексту: шрифт тексту – 14 пт., гарнітура «Times New Roman», інтервал основного тексту – півтора інтервали; сторінка: А4 (210 x 297 мм), береги: верхній – 2 см, нижній – 2 см, лівий – 3,5 см, правий – 1,5 см; орієнтація книжкова. Мова тексту – українська, іншомовні цитати наводяться у перекладі українською.

Сторінки нумеруються у правому верхньому куті. Нумерація починається зі сторінки, на якій розташовано зміст роботи.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи та підрозділи. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ І», «РОЗДІЛ ІІ», «ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкують великими жирними літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими жирними літерами (крім першої великої) симетрично до тексту. Крапку наприкінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Відстань між назвою розділу та заголовками (назвами підрозділів) має дорівнювати одному інтервалу, між заголовком та текстом — без інтервалу.

Кожну структурну частину роботи (окрім підрозділів) слід починати з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку «№».

Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки не нумерують. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після цифри крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Вкінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад «1.3.»

Потім у тому самому рядку йде заголовок підрозділу, наприклад: «1.3. Історія розвитку реклами».

Список використаних джерел розташовується наприкінці кваліфікаційної роботи з нової сторінки. Усі джерела повинні мати одноманітний бібліографічний опис за системою посилань з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf).

Усі джерела повинні мати одноманітний бібліографічний опис за системою посилань з урахуванням вимог до оформлення за стилем АРА (<https://www.grafiati.com/uk/info/apa-7/examples/>). Бібліографічний опис складають мовою тексту документа. Перелік використаної літератури складається за алфавітним порядком. У разі необхідності на початку списку подаються закони, нормативні акти, стандарти.

Приклади оформлення цитат та посилань

- Видання «Архітектура і біоніка» Ю. Лебедева [82] присвячено пошуку нових форм, нових конструктивних вирішень на основі живої природи, естетичним проблемам архітектурної біоніки.
- У міфі кожний символ може нести одночасно кілька значень, нерідко протилежних, наприклад, червоний – кохання і ненависть. Протиріччя колірної символіки можна пояснити «присутністю ніби двох лексиконів» – мирського, земного та більш давнього, релігійного [57].
- У роботах С.С. Алексєєва [2], Г.В. Беди [10], М.А. Кириченка [63], Ю.М. Кирцера [64], В.С. Кузіна [76] та А.П. Яшухіна [183] підкреслюється значення впливу освітлення і товщі повітря на загальний колірно-тональний стан природи, і внаслідок цього зміни локальних кольорів на обумовлені, що має принципове значення у практиці живопису.

- 1981 р. американські вчені Д. Хьюбел та Т. Вайзел [164; 200] отримали Нобелівську премію за дослідження механізму зору людини.

- Наприклад, професор В.Я. Даниленко переконаний, що «...певною мірою архітектура конструктивізму давала імпульси до формування нового професійного світогляду у середовищі художників, які займалися предметною творчістю [164, 74]».

- Суттєвим інформаційним джерелом виявився зміст Інтернет-ресурсів, що представляють [7; 12; 20].

Послідовність матеріалів у текстовій частині:

- Титульний аркуш за зразком кафедри (не нумерується).
- Відгук наукового консультанта та куратора дизайн-проєкту.
- Рецензія на кваліфікаційну роботу (зовнішня), що містить оцінку випускної кваліфікаційної роботи та критичні зауваження.

- **ЗМІСТ.**

- **ВСТУП.**

- **РОЗДІЛИ**

- **ВИСНОВКИ ДО КОЖНОГО РОЗДІЛУ**

- **ВИСНОВКИ**, які починаються зі слів:

1. Досліджено...
2. Проаналізовано...
3. Вивчено...
4. Розкрито...
5. Подано...
6. Представлено...
7. Уточнено...
8. Зібрано...
9. Описано...

10. Охарактеризовано...
11. Виявлено...
12. Систематизовано...
13. Окреслено...
14. Розроблено...
15. Створено...

Обсяг основного тексту – від 35 до 40 стор. (без додатків, списку використаних джерел).

У додатках ескізні пошуки авторської кольоро-графічної концепції за темою, розробка складових кваліфікаційної роботи, необхідні елементи додаткового візуального ряду повинні мати нумерацію та підписи (кегель – 12, курсив). Кількість сторінок додатків має бути пропорційна обсягу текстової частини, не містити занадто великої кількості ілюстрацій. На всі додатки мають бути посилання в тексті (наприклад, рис. 1).

ІІІ. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТВОРЧОЇ ЧАСТИНИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Творча частина кваліфікаційної роботи складається з експозиційного графічного матеріалу на планшетах, а також за необхідністю із об'ємно-просторового оригінал-макета об'єкта розробки в білому або кольоровому варіанті. Презентаційні графічні планшети мають виконуватися в єдиному стилі та ілюструвати всі аспекти дизайн-вирішення об'єкта розробки. **Кількість планшетів - два-три.** Формат експозиційних планшетів А0 (841x1189 мм). Залежно від змісту проєктної частини, можуть бути передбаченими й інші формати експозиції проєкту з обов'язковим узгодженням нових форматів із кафедрою.

Експозиційний матеріал проєкту в ілюстративному вигляді передбачає презентацію авторської пошуково-проєктної діяльності. Графічна частина є специфічною, притаманною для дизайну формою закріплення проєктної документації і має надавати точні дані (за кольором, пластикою, композиційними та масштабними співвідношеннями елементів, стилістичними ознаками, матеріалами та способами виготовлення) в графічному відтворенні об'єкта чи об'єктів проєктування та креслень, необхідних для його виконання та впровадження у виробництво.

Залежно від характеру об'єкта проєктування, креслення, які подано в проєкті, можуть бути як площинними (позначення базових ліній та модульних сіток для фірмового знаку, системних ліній друкованої рекламної продукції, періодичного видання або сайту), так й ілюзорно-просторовими (у вигляді технічного рисунка або аксонометричних проєкцій для презентації графічної частини пакувань або носіїв візуальних рекламних повідомлень. У разі комплексної розробки різнохарактерних об'єктів може виникати необхідність поєднання як площинних, так і об'ємно-просторових креслень і технічних малюнків.

Усі текстові елементи становлять невід'ємну частину графічного проєкту і мають бути підпорядковані тим функціональним чинникам, що зумовлюють їхнє використання.

Макетна частина передбачає презентацію моделі, виконаної згідно з темою роботи, в масштабі 1:2 або 1:1. Виріб повинен відповідати всім технологічним вимогам, які описані в теоретичному обґрунтуванні та розроблені в її графічній частині. Кількість макетів визначається характером обраної теми за узгодженням із куратором творчої частини кваліфікаційної роботи. Макет виконується в матеріалі, максимально наближеному до реального, та надає повну уяву про конструктивні, естетичні, утилітарні якості серійного виробу.

Презентація кваліфікаційної роботи є обов'язковою. Під час захисту здобувач презентує свій проєкт, супроводжуючи його доповіддю та презентацією (PowerPoint).

IV. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Допуск до захисту. Письмовий відгук наукового консультанта, куратора дизайн-проєкту, зовнішня рецензія

Випускова кафедра дизайну, за участю гаранта освітньої програми, не пізніше ніж за місяць до початку роботи ЕК, проводить попередній захист кваліфікаційних (бакалаврських) робіт. Дата проведення попереднього захисту доводиться до відома здобувачів завчасно. Також матеріали, які подаються на попередній захист (як і на всі проміжні звіти про виконання кваліфікаційної роботи), здобувачі розміщують за день до процедури у відповідному ресурсі Е-навчання, створеному для підготовки та захисту кваліфікаційних (бакалаврських) робіт.

Під час попереднього захисту здобувач доповідає про проведений аналіз передпроєктної ситуації та виконане проєктування, розкриваючи його основні аспекти. Доповідь супроводжується презентацією макетів графічних планшетів.

Рішення про рекомендацію кваліфікаційної роботи до захисту схвалюється на засіданні кафедри у присутності здобувачів і керівників. Неявка здобувача на допуск до захисту є неприпустимою, в разі серйозних обставин завідувачу кафедри надаються заява та документ, що підтверджує специфіку цих обставин.

Висновок про допуск (недопущення) до публічного захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи оформлюється протоколом засідання кафедри.

У випадку надання негативного відгуку керівниками роботи або зовнішньої рецензії остаточне рішення про допуск (недопущення) до публічного

захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи приймає випускова кафедра. Рішення оформлюється протоколом засідання кафедри.

Науковий консультант та куратор дизайн-проєкту готують відгук на кваліфікаційну роботу із характеристикою діяльності здобувача під час виконання роботи та несуть відповідальність за об'єктивність відгуку.

Випускова кафедра дизайну, за участю гаранта освітньої програми, забезпечує зовнішнє рецензування кваліфікаційних робіт. Рецензування доручають провідним спеціалістам наукових, освітніх, виробничих і проєктних організацій, представникам роботодавців, їх об'єднань тощо. Рецензія повинна містити рекомендовану оцінку кваліфікаційної роботи за прийнятою в Університеті 100-бальною шкалою.

Здобувач повинен ознайомитися зі змістом відгуку і зовнішньої рецензії та підготувати у разі необхідності аргументовані відповіді на зауваження, які він може озвучити під час захисту. Вносити будь-які зміни в кваліфікаційну роботу після отримання відгуку та зовнішньої рецензії забороняється.

Кваліфікаційні роботи, оформлені відповідно до встановлених вимог, подаються здобувачем на випускову кафедру не пізніше ніж за два тижні до дня захисту в ЕК.

За п'ять днів до захисту здобувач завантажує до ресурсу в «Е-навчанні» для попереднього ознайомлення із ними Голови та членів ЕК, представника роботодавця усі необхідні матеріали: файли теоретичної частини (ПДФ-файл), рецензії, відгуку керівника, довідки про плагіат, файлу з текстом доповіді, файлів презентаційних планшетів та презентації на захист (PowerPoint).

4.2. Рекомендації до підготовки презентації захисту кваліфікаційної роботи

Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач має найбільш повно представити висновки аналізу передпроєктної ситуації та результати

проектування. З цією метою кафедрою дизайну запропоновано три складові презентації кваліфікаційної (бакалаврської) роботи:

- ✓ Теоретичне обґрунтування кваліфікаційної роботи, зі змістом якої Голова та члени ЕК мають змогу ознайомитись під час захисту, а також заздалегідь на ресурсі Е-навчання;
- ✓ графічні презентаційні планшети А0 формату, на яких представлено розробки проєкту, необхідні креслення, об'єкти, створені за допомогою модульної сітки, засобами векторної графіки, типографіки, фотографіки тощо;
- ✓ графічна презентація.

Отже Голова та члени ЕК отримують візуальний ряд для повного уявлення про кваліфікаційну роботу, який супроводжується доповіддю здобувача. Якість запропонованих ЕК зображень має бути високою, необхідно пропонувати візуальний ряд від малих елементів до більших за розміром, за наповненістю, складних за конструкцією та функціоналом.

4.3. Захист кваліфікаційної роботи

Строки проведення Атестації визначаються навчальним планом та графіком освітнього процесу. Атестацію проходить кожен здобувач вищої освіти після повного та успішного виконання навчального плану за освітнім рівнем першим (бакалаврським). Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Кваліфікаційна робота захищається перед ЕК на відкритому засіданні.

Здобувач виголошує заздалегідь підготовлену доповідь (до 5 хв., що відповідає 2-2,5 сторінкам стандартного друкованого тексту), користуючись підготовленою презентацією, в якій:

- ✓ стисло характеризує актуальність теми, мету, об'єкт та предмет дослідження, практичне значення роботи;
- ✓ зазначає основні висновки аналізу перепроєктної ситуації та демонструє результати проєктування.

При захисті кваліфікаційної роботи здобувач повинен бути ґрунтовно обізнаним із проблематикою, що стосується теми кваліфікаційної роботи, чітко формулювати основні моменти свого дослідження, показати широту свого творчого потенціалу, ерудицію, знання теоретичних питань з дизайн-проєктування.

За умови дистанційної (змішаної) форми навчання в Університеті, кафедрою розробляється та узгоджується з головою ЕК Тимчасовий порядок організації та проведення Атестації здобувачів. Тимчасовий порядок проведення атестації здійснюється із використанням дистанційних технологій та з наданням доступу Голові та членам ЕК до проведення он лайн засідання за допомогою сервісу Google Meet та доступу до відповідного ресурсу в Е-навчанні (платформа Moodle).

Оцінка, що була виставлена ЕК за результатами захисту кваліфікаційної роботи, оскарженню не підлягає.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
А	90-100	<p>передбачає у графічній презентації кваліфікаційної роботи наявність оригінальності дизайн-розробки; вільної орієнтації у прийомах і засобах композиційного формотворення, вільного володіння сучасними графічними прийомами і техніками презентації проектного рішення, цікаве колірне вирішення, відповідність презентації сприйняттю цільової аудиторії; презентація дизайн-проекту доповнює графічні презентаційні планшети та вдало підкреслює особливості проектного вирішення та технічного виконання роботи; у теоретичному обґрунтуванні до кваліфікаційної роботи наявне змістовне дослідження передпроектної ситуації, чітке формулювання концепції дизайн-проекту, визначення цільової аудиторії, послідовний опис виконання практичних завдань із зазначенням стилістично-художніх, технічних особливостей дизайн-проекту; відповідності поставлених у роботі завдань теоретичним висновкам і практичним дизайн-розробкам; переконливість під час прилюдного захисту кваліфікаційної роботи.</p>

В	82-89	<p>передбачає у графічній презентації проекту наявність достатньої оригінальності дизайн-розробки; орієнтації у прийомах і засобах композиційного формотворення, володіння сучасними графічними прийомами і техніками презентації проектного рішення, не повна відповідність презентації сприйняттю цільової аудиторії; презентація дизайн-проекту дублює графічні презентаційні планшети та не розкриває особливості проектного вирішення та технічного виконання роботи;</p>
----------	--------------	--

		<p>у теоретичному обґрунтуванні кваліфікаційної роботи наявне певне дослідження передпроектної ситуації, формулювання концепції дизайн-проекту, визначення цільової аудиторії, умовної відповідності поставлених у роботі завдань теоретичним висновкам і практичним дизайн-розробкам; недостатня переконливість під час прилюдного захисту кваліфікаційної роботи.</p>
С	75-81	<p>передбачає у графічній презентації проекту недостатню оригінальність дизайн-розробки; орієнтацію у прийомах і засобах композиційного формотворення, невпевнене володіння сучасними графічними прийомами і техніками презентації проектного рішення, не відповідність презентації сприйняттю цільової аудиторії; презентація дизайн-проекту дублює графічні презентаційні планшети; у теоретичному обґрунтуванні до кваліфікаційної роботи наявне неповне дослідження передпроектної ситуації, формулювання концепції дизайн-проекту, умовна відповідність поставлених у роботі завдань теоретичним висновкам і практичним дизайн-розробкам; едостатня переконливість під час прилюдного захисту кваліфікаційної роботи.</p>

D	69-74	<p>передбачає у графічній презентації проекту відсутність креативності у виборі проектного рішення; фрагментарну орієнтацію у прийомах і засобах композиційного формотворення, недостатнє володіння сучасними графічними прийомами і техніками презентації проектного рішення, не відповідність презентації сприйняттю цільової аудиторії; презентація дизайн-проекту виконана не цікаво та непереконливо; у теоретичному обґрунтуванні до кваліфікаційної роботи поверхове дослідження передпроектної ситуації, не чітке формулювання концепції дизайн-проекту, відсутність визначення цільової аудиторії, не відповідність поставлених у роботі завдань теоретичним висновкам і практичним дизайн-розробкам; непереконливість під час прилюдного захисту кваліфікаційної роботи.</p>
E	60-68	<p>передбачає у графічній презентації проекту відсутність креативності у виборі проектного рішення; погану орієнтацію у прийомах і засобах композиційного формотворення, недостатнє поверхове володіння сучасними графічними прийомами і техніками презентації проектного рішення, не відповідність презентації сприйняттю цільової аудиторії; презентація дизайн-проекту виконана не цікаво та непереконливо; у теоретичному обґрунтуванні до кваліфікаційної роботи не відповідне дослідження передпроектної ситуації, умовне формулювання концепції дизайн-проекту, наявність помилок; непереконливість під час прилюдного захисту кваліфікаційної роботи.</p>

FX	0-59	відсутня орієнтація у прийомах і засобах композиційного формотворення, не володіння сучасними графічними прийомами і техніками презентації проєктного рішення; відсутня презентація дизайн-проєкту; у теоретичному обґрунтуванні до кваліфікаційної роботи не відповідне дослідження передпроєктної ситуації, формулювання концепції дизайн-проєкту не переконливе, наявність помилок; непереконливість під час прилюдного захисту кваліфікаційної роботи.
-----------	-------------	--

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білодід Ю. (2004). Основи дизайну: навч. посіб. Київ: ПАРАПАН.
2. Владимирська А. (2006). Реклама : навч. посіб. Київ: Кондор.
3. Даниленко В. (2003). Дизайн: підручник. Харків: ХДАДМ.
4. Даниленко В. (2005). Дизайн України у світовому контексті художньо-проєктної культури : монографія. Харків : ХДАДМ, Колорит.
5. Клименюк О. (2005). Методологія і методи наукового дослідження : навч. посіб. Київ: Міленіум.
6. Ковальчук В. (2007). Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Вид. дім “Професіонал”.
7. Косів В. (2021). Магістерська робота з графічного дизайну: 100 вимог і порад: навч. посіб. Львів: Літопис.
8. Осадчий В., Малякова І. (2020). Основи теорії методики дизайну. Кременчук: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського.
9. Оформлення наукових джерел – нічне жахіття більшості вчених. Відтворено з: <https://nim.media/articles/mizhnarodni-stili-oformlennya-dzherel-naukovikh-publikatsiy>
10. Перелік міжнародних стилів оформлення публікацій.

http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/list_of_international_styles_publications.pdf

11. Шевченко В. (2004). Композиція плаката : навч. посіб. Харків : Колорит.
12. Шумега С. (2004). Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури.

ДОДАТКИ

Зразок 1. Оформлення титульного аркушу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри дизайну
_____ Юлія РОМАНЕНКОВА
Протокол засідання кафедри
№ _____ від « ____ » _____ 202__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ФІРМОВИЙ СТИЛЬ ЮВЕЛІРНОГО МАГАЗИНУ «YAKTAN»

Спеціальність 022 «Дизайн»
Освітня програма 022.00.01. «Графічний дизайн»
Освітній рівень перший (бакалаврський)

Здобувач вищої освіти

_____ група _____

Науковий консультант:

_____ Куратор дизайн-проєкту:

_____ Рецензент

Київ – 2023

ВІДГУК
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Здобувача(ки) _____

(прізвище, ініціали)

На тему _____

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

1. Актуальність теми: _____

2. Сильні сторони роботи: _____

3

Слабкі сторони роботи, недоліки: _____

3. Зауваження та рекомендації: _____

4. Загальна оцінка кваліфікаційної роботи _____

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

1. Сильні сторони роботи: _____

2

Слабкі сторони роботи, недоліки: _____

3. Зауваження та рекомендації: _____

4. Рекомендована оцінка кваліфікаційної роботи за прийнятою в
Університеті 100-бальною шкалою _____

Науковий консультант: _____

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, підпис)

Куратор дизайн-проєкту: _____

(ПІБ, науковий ступінь, вчене чи почесне звання, посада, підпис)

« _____ » _____ 20__ р.

Зразок 3. Бланк рецензії

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Здобувача(ки) _____

(прізвище, ініціали)

На тему _____

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

1. Актуальність теми: _____

2. Сильні сторони роботи: _____

3. Слабкі сторони роботи, недоліки: _____

4. Зауваження та рекомендації: _____

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

1. Сильні сторони роботи: _____

2. Слабкі сторони роботи, недоліки: _____

3. Зауваження та рекомендації: _____

4. Рекомендована оцінка кваліфікаційної роботи за прийнятою в Університеті 100-бальною шкалою _____

Рецензент: _____
(ПІБ, науковий ступінь, вчене чи почесне звання, посада, підпис)

МП

« _____ » _____ 20__ р.

Зразок 4. Стилi оформлення джерел

Стиль APA:

Книга 1 автора:

- Buhle, P., Mullins, J. W. & Komisar, R. (2018). Wiley revenue recognition: Rules and scenarios. New York, NY: Metropolitan Books.
- Farrell, S. E. (2015). A life inspired (3d ed.). Hoboken, NJ: Wiley.

Книги кількох авторів:

Тульгов В., Копітцин М., & Осенко В. (2014). Мистецтво. Харків: Фоліо

Книга без автора:

- Український фольклор (2008). Київ: НТУУ «КПІ».
- Twenty-four hours a day. (2010). Miami, FL: BN Publishing

Книга за редакцією:

- Фіголь, Н. (Ред.). (2009). Українська мова. Київ: НТУУ «КПІ».

Частина книги:

- Орлина Є. (2014). В Критичні записки. А. Сухоруков (Ред.), Статті про мистецтво (2-ге вид.). (с. 5- 9). Київ: Наукова думка.
- Олійник, Б. , & Шевчук, С. (Ред.). (2006). Вибрані твори (Т. 1-2). Київ: Українська енциклопедія.

Стаття журналу:

- Bragg, S. M. (2010). The mutual fund industry: Competition and investor welfare. Journal of Higher Education, 19 (6), 251-254.
- Benjamin, A. C. (1960). The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. Journal of Higher Education, 31(9), 471-480.

Дисертація:

- Осауленко, О. (2001). Мистецький спадок України. (Дис. канд. мист).
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Київ

Матеріали конференції:

- Остапчук, О. (Ред.). (2008). Мистецтво Середніх віків у музеях Західної України, Матеріали конференції молодих вчених. Київ: Наука.

Електронні ресурси:

- Musés, C. A. (Ed.). (1991). Esoteric teachings of the Tibetan Tantra. Retrieved from <http://www.sacred-texts.com>